

Olena POLISHCHUK,
orcid.org/0000-0002-1095-8031
Doctor of Philosophical Sciences, Professor;
Professor at the Department of Philosophy and Political Science
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) polishchuk.o.p.2015@gmail.com

Nataliia KOLESNYK,
orcid.org/0000-0001-9384-9369,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor;
Associate Professor at the Department of Fine Arts and Design
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) kolesnik@zu.edu.ua

Nataliia KRASNOVA,
orcid.org/0000-0002-5308-3909
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Fine Arts and Design
Zhytomyr Ivan Franko State University
(Zhytomyr, Ukraine) natalka.krasnova@gmail.com

ARTISTIC MODELING DESIGN PROJECTS (ON THE EXAMPLE OF BOOK PUBLICATIONS OF THE DRAMA “FOREST SONG” BY LESYA UKRAINKA AT THE FIRST THIRD OF THE XX CENTURY)

The article is devoted to the analysis of the specificity of artistic and figurative modeling carried out in the design projects of the book edition such as such as the drama “Forest Song” by Lesya Ukrainka. We examine the design features of the decoration at the book editions of this literary work as the object of our research. In particular, this edition was carried out in the first third of the XXI century by Ukrainian designers / illustrators. We assumed, as a hypothesis, that each design project of the publication captures the specific features not only of the author’s manner of a graphic designer, illustrator or art editor of a book publication, but also the specifics of their artistic thinking in general. To our mind, the real novelty of the design project for a book publication of a well-known literary work not only makes it possible to visualize its content in a quality manner, but also contributes to its popularity among consumers. The aim of this study, first of all, was to analyze the specifics of the artistic and figurative modeling of a book publication by a designer / illustrator / art editor, given the unusual genre of a literary work (drama extravaganza), and we also want to point out the connection between the author’s manner and artistic thinking of the authors of design projects.

Using the method of semiotic analysis of the visual object and the hermeneutic method, we investigated the specifics of the author’s manner of the designer / illustrator / art editor of the specified works and the creative ideas of their design projects. We have analyzed of the characteristic features and key principles of artistic design of book editions such as the drama “Forest Song”, over the past years (the period 2012–2020). We found out that the artistic design of these publications was based on the principles of functionalism, sub-distribution and decorative modeling as the main ones when creating design projects.

Key words: design project, artistic-figurative modeling, artistic thinking, aesthetic taste, artistic taste, cultural heritage.

Постановка проблеми. З-поміж артефактів, що мають не лише цінність як конкретна штучна предметна форма, але й значення в духовно-інтелектуальній площині й естетично-художньому значенні як носій інформації, вирізняються художньо-літературні книжкові видання. У людській культурі протягом тривалого часу книги загалом є вагомими елементами духовного життя, а для конкретних спільнот їх створення та видання постає важливим явищем у суспільному житті й виробництві символічних цінностей та їх споживанні, хоча із часом відбувається зміна уявлень про зміст, матеріали виготовлення чи засади

оформлення текстової інформації. Художнє проектування та оформлення таких об’єктів фіксує своєрідність трансляції змістового наповнення цієї інформації, іноді суттєво впливаючи на його сприйняття, розуміння або інтерпретацію. Тому вони мають, з одного боку, інформаційно-комунікативне значення, а з іншого, – естетично-художню цінність, це важлива складова частина «естетосфери» (А. Пригорницька) суспільства й культури людства. В умовах Industry 4 виникає нове, специфічне ставлення до текстової інформації та її ілюстративної складової частини, зокрема виникає цифрова, електронна книга як носій

інформації у вигляді даних на основі функціонування засобів обчислювальної, комп'ютерної техніки й цифрових технологій, котра є віртуальним об'єктом з особливим композиційним формотворенням. Від «Гутенбергової галактики» сучасний соціум крокує в «Майкрософтовський всесвіт». Але й створення друкованого видання, і поява електронної книги мають спільну рису – авторське начало, реалізоване в дизайн-проекті. Під час створення дизайн-проекту має значення низка чинників, найголовнішими з яких виступають не лише функції створеного предмета, смаки цільової аудиторії, котрі він має задовольнити, інтереси й очікування замовника. Не менш вагомим чинником впливу для дизайн-проекту мають особливості світосприйняття, переконання, ідеали, смаки й цінності людини, що виступає його розробником. Іншими словами, одним із його суттєвих чинників є мислення дизайнера (художнього редактора, ілюстратора), від якого залежить художньо-образне моделювання дійсності. Отже, важливим видається поглиблений аналіз методу художньо-образного моделювання книжкового видання в контексті специфіки дизайнерського мислення, що зумовлює актуальність виявлення його особливостей, наріжних принципів.

Аналіз останніх досліджень. Під час створення будь-якого нового об'єкта в дизайнерській діяльності значущість мають принципи функціональності, доцільності через орієнтування на прагматичний кінцевий результат (Лобин, Миронова, 2009). Художнє оформлення книжкового видання як конкретної штучної предметної форми є важливою складовою частиною його підготовки до друку й передбачає на всіх етапах його здійснення дотримання принципів цілісності, структурованості й субпідрядності, розробку котрих здійснювали насамперед фахівці з типографіки, книжкової графіки, художники-редактори з практичним досвідом: О. Буковецька, П. Гіленсон, І. Кириченко, М. Кириченко, М. Куленко, П. Реннер, Е. Рудер, Я. Чихольд та інші. Зокрема, В. Михайленко й М. Яковлев указують на важливість у дизайнерській діяльності дотримання принципу цілісності композиції як її інтегрального показника якості (Михайленко, Яковлев, 2008: 56). Привертає увагу й спонукає до дискусії міркування, що «людина з розвиненим абстрактно-символьним мисленням виокремлює інформаційний об'єкт із навколишнього середовища й присвоює йому графічне зображення – архетипічний образ», і тому «інша людина сприймає інформаційний контент і «зв'язує» його значення з графічним зображенням» (Чекштуріна, 2015: 343).

Про складний зв'язок інформаційного об'єкта, зокрема книжкової ілюстрації, з його сприйняттям людиною вказує В. Стасенко: «Люди з розвиненим символічним мисленням додають уточнювальні значення для змісту певного знака й інформаційний контент, тобто семантичний об'єм збільшується, а знак перетворюється на знак-символ і починає існувати в соціокомунікативному просторі» (Стасенко, 2014: 95). Варто звернути увагу, що задоволення естетичних потреб та інтересів людини завдяки можливостям художнього мислення загалом створює стійкі естетичні ціннісні орієнтації як деякої соціальної групи, так і людини (Поліщук, 2016).

Мета дослідження. Об'єктом дослідження виступили книжкові видання твору відомого вітчизняного автора, а саме «Лісова пісня» Лесі Українки, здійснені в Україні протягом останніх років (період 2012–2020 рр.). На основі аналізу концепцій дизайн-проектів видань прагнемо: 1) дослідити специфіку художньо-образного моделювання книжкового видання з боку дизайнера / художника-ілюстратора / художнього редактора, враховуючи незвичність жанру художньо-літературного твору (драма-феєрія); 2) виявити наріжні чинники впливу на авторську манеру й художнє мислення дизайнерів видань. Базовими для реалізації мети виступили герменевтичний метод і метод семіотичного аналізу візуального об'єкта, методологічну цінність для дослідження також мають індуктивний і гіпотетико-дедуктивний методи, а також принцип неповного осягнення об'єкта. Значущість мала ідея, що феномен художнього мислення є неоднорідним явищем, отже, під час розгляду його особливостей у площині художнього проектування, художнього конструювання чи моделювання об'єктів дійсності доречно розглядати його як дизайн-мислення (художньо-проектне мислення).

Виклад основного матеріалу. Художньо-образне моделювання кожного дизайн-проекту у витоку починається завдяки свідомості дизайнера (його ідей, світоглядно-ціннісних переконань, уяви й фантазії, естетичних ідеалів, художнього смаку, інтуїції), а також його креативності під час здійснення прагматичного завдання. Останнє має, з одного боку, враховувати наявний спосіб життя людей та їх ціннісні орієнтири в різних сферах діяльності, а з іншого, – спроможне активно впливати на їхній стиль мислення та образ повсякденного існування. Дизайн-проект книжкового видання не є винятком.

Художньо-образне моделювання вимагає вміння узагальнювати й систематизувати різноманітні інформаційні сигнали й, крім того, здій-

снювати їх відбір як через аналіз і дискурс, так і на основі інтуїтивного передбачення розвитку ситуації. Іншими словами, дизайнер повинен у разі трансформації поставленого завдання (далі – ПЗ) у конкретне рішення (дизайнерський проєкт, далі – ДП) уміти здійснювати розширення смислового поля ПЗ через виявлення його нових ціннісних сенсів (далі – НС) чи / та функцій, значень нової штучної предметної форми (далі – ЗНФ). Тому процедура проблематизації завдання як складова частина методу художньо-образного моделювання дизайн-проекту може бути представлена схематично як:

□?□ → ПЗ → ПЗ₁(НС₁+ЗНФ₁) → ПЗ₂(НС₂+ЗНФ₂)... → ДП.

Тому від автора дизайн-проекту вимагається мати сформоване творче, дивергентне мислення, щоб бути спроможним до розширення змістового поля первинно окресленого завдання (через виявлення спектра можливих ціннісних сенсів проєктованого об'єкта, його нових функцій, значень під час використання, ужитку різними людьми), внесення коригування та прийняття ефективного рішення. Тобто уявне поміщення в локус власної уваги проєктованого об'єкта, ніби він вже є реальною предметною і наявною у вжитку значної кількості людей, а не лише цільової споживчої групи, виявляє додаткові смислові контексти заявленого завдання. А для цього від дизайнера вимагається значний культурний кругозір, ерудованість, щоб розуміти внутрішній світ, запити, цінності споживачів продукції. Під час створення художньо-літературного видання наявність таких властивостей мислення в графічного дизайнера (ілюстратора, художнього редактора) є запорукою майбутнього значного читачького інтересу до створеного ним продукту в разі перенасичення ринку книжкової продукції в сучасному суспільстві. У дизайнерській діяльності, коли йдеться про книговидавництво, важливою умовою читачького інтересу завжди є новизна в оформленні видання, особливо коли йдеться про вже неодноразово публіковані твори, наприклад, класиків художньої літератури. І це не новизна як модифікація (модернізація) попередніх власних дизайнерських знахідок чи вданих рішень у проєктуванні, оформленні видання з боку інших фахівців. Читачькому інтересу до книжкового видання сприяє насамперед новизна на основі інноваційного формотворення в дизайн-проекті.

Новизна дизайнерського рішення може проявитися завдяки використанню аналогії, аналоговому проєктуванню за наявним зразком, прототипом чи ж шляхом інноваційного рішення як інноваційне проєктування. В останньому випадку,

як видається, особливе значення має опертя на позалогічні чинники прийняття рішення, зокрема інтуїтивний здогад, чуттєвий стимул та інше. Укажемо на важливість уміння дизайнера адекватно реагувати на внутрішні стани й думки, ідеї, які наразі спонтанно виникають, а також формування ним «порогу не привикання» до них. В іншому випадку відбуватиметься тенденція до поступового формування стереотипності, шаблонності мислення фахівця, а отже, втрати ним здатності продукувати принципово нові рішення протягом тривалого часу. Уміння не лише долати стереотипи, напрацьовані на основі власного досвіду й стимулів до творчості, але й відходити від ужитку кліше-форм як «професійно-культурного зразка» також складає, на наш погляд, майстерність дизайнера під час виконання ним професійних завдань у разі формотворення нової продукції.

Як приклад, розглянемо декілька зразків оформлення драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки в останні роки (період 2012–2020 рр.). Це новітні спроби привернення уваги до культурної спадщини України.

Об'єкт аналізу 1: у 2012 р. було створене книжкове видання в палітурці, крейдований папір, зі значною кількістю кольорових ілюстрацій (художнє оформлення та ілюстрації відомого українського художника-графіка й каліграфа Віталія Мітченка), формат 205x260 мм (84x108/16), у видавництві «Грамота» (ISBN 978-966-349-357-2) (Лєся Українка, 2012). Воно є надзвичайно багато ілюстрованим виданням. (Варто звернути увагу, що В. Мітченко є випускником Московського поліграфічного інституту й автором чисельних проєктів з оформлення книжкових видань). Зокрема, у виданні бачимо кольорові, задруковані ілюстровані (пейзажні) форзац і нахзац, намальований портрет відомої української письменниці (авантитул, автор – Л. Мітченко), кольоровий (з авторськими шрифтами) розгорнутий титул, заставки й кінцівки (рослинний мотив), значна кількість повносторінкових сюжетних ілюстрацій (підкуповує їх кількість – 14), що знайомлять переважно з персонажами драми-феєрії, малоформатні ілюстрації на полях (насамперед рослинний мотив). Використано кольорові написи розділів книги та його дійових осіб. Як видається, внаслідок такого оформлення видання буде привабливим для широкого кола читачів (воно мало великий наклад – 4 000 примірників). На наш погляд, художнє оформлення твору мало насамперед на меті здійснювати візуалізацію сюжету, поетапно знайомлячи читача з персонажами й перипетіями сюжету літературного твору, а також постійно

утримувати читацьку увагу. Колорит ілюстрацій є стриманим, впадає у вічі домінування зелених і синіх барв та їх відтінків у переважній кількості ілюстрацій, теж саме маємо під час оформлення палітурки (на ній зображена Мавка). Художник-ілюстратор велику увагу приділяє характеристиці персонажу (способу життя міфічного персонажа, характеру чи внутрішньому стану Мавки, Лукаша, дядька Лева). Хочемо звернути увагу, що цікавим моментом є зображення Мавки як жінки зі світлим, рюсвим волоссям (найчастіше цей персонаж зображують із чорним чи зеленим волоссям). Отже, в основу авторського задуму покладено ідею акценту на кількості й оригінальності ілюстрацій (поєднання великоформатних і малоформатних зображень, заставок і кінцівок, новизна та якість авторського малюнка). Такий прийом у формотворенні видання художньо-літературного твору є поширеним явищем. Але можна стверджувати про посилений декоративізм як засадничий формотворчий принцип цього дизайн-проекту, враховуючи кількість та якість запропонованого ілюстративного матеріалу, а також увагу його автора до загального колориту ілюстрацій і написів (заголовки, імена персонажів), який би асоціювався насамперед із лісом, рослинністю.

Об'єкт аналізу 2: у 2014 р. було надруковане книжкове видання в обкладинці з кольоровими ілюстраціями, формат 165x235 мм, тиражем 1 000 примірників видавництвом «Основи» (ISBN 978-966-500-350-2) (Леся Українка, 2014). Ілюстрації в цьому виданні належать молодій київській художниці й ілюстраторці, випускниці Національної академії образотворчого мистецтва й архітектури Поліні Дорошенко. Їхніми специфічними рисами є яскравий колорит і стилізація під дитячий малюнок (це, безсумнівно, ознака інноваційного підходу в дизайн-проекті відомого твору). А також особливістю авторської манери є широке використання контрастних кольорних рішень. Тому видається, що указане видання має цільовою групою підлітків. Ілюстративний матеріал видання теж багатий і цікавий сюжетними ілюстраціями (посилений декоративізм як засадничий формотворчий принцип). На наш погляд, знайомлячи читача з персонажами літературного твору, авторка дизайн-проекту з оформлення видання намагалася зробити його нову інтерпретацію, а саме як цікавого твору з казковим, незвичайним сюжетом. Проте зауважимо, що дизайнеркою здійснено відхід від авторського задуму (твір письменницею задуманий як драма-феєрія). Так, Мавка – це міфологічний (уособлення певних природних сил), а не казковий персонаж

(Кордун, 1983). Під час спроби інтерпретації її та інших дійових осіб твору як казкових персонажів нівелюються, як видається, світоглядно-ціннісні моменти відомого твору української культури. Тобто, наразі не враховується історичний і національно-культурний аспекти появи драми-феєрії.

Наступним об'єктом аналізу виступає здійснене у 2018 р. видання в Новоград-Волинському, батьківщині Лесі Українки (на замовлення міської ради як поліпшене, подарункове – наклад 550 примірників, формат 60x84/16, ФОП Гембарський О. П. (видавництво «НОВОград»), ISBN 978-966-97709-7-4) (Леся Українка, 2018(a)), в якому використані факсимільні матеріали (авантитул), репродукції з ксилографічних матеріалів для форзаца й нахзаца – репродукції карт XVI століття, що мають ілюстративне навантаження, шрифти нових гарнітур, зокрема з рослинним мотивом, вкладки (фотографії письменниці, її чоловіка, родини, друзів і знайомих, що посилюють інтерес до видання), декоровані колонцифри. У виданні кожному з розділів передує кольоровий шмуцтитул, який має знаково-символьну ілюстрацію (сірий тон) і художньо оформлений заголовок (новітній шрифт із рослинним мотивом, червоний тон). Особливістю видання став ужиток автентичних графічних символів Волині й Західного Полісся, символів доби Київської Русі для ілюстративного матеріалу (тобто в такий спосіб створено інтригу про незвичність, таємничість за змістом книги). Такі символи прикрашають білу палітурку, корінець якої декоровано кольоровою смужкою вишивки (із зібрання Олени Пчілки, матері Лесі Українки, як результат її етнографічних досліджень). У цьому виданні не застосовані малюнки-ілюстрації, а лише знаки-символи, що не є поширеним прийомом під час оформлення драми-феєрії. Можна сказати про мінімалізм як формотворчий принцип під час використання кольору (сірий чи червоний для ілюстративного матеріалу; сепія – фотографії; червоним є забарвлення ляссе). Також фіксуємо принципи лаконічного декоративізму, субпідрядності. Тому видання можна розглядати прикладом реалізації інноваційного дизайн-проекту для популяризації твору відомого автора.

Останнім об'єктом нашого аналізу є спеціалізоване видання (Леся Українка, 2018(b)), супроводжуване випуском скетчбуку, присвячене релізу анімаційного фільму в жанрі фентезі «Мавка. Лісова пісня» (режисер Олександра Рубан; кінокомпанія Animagrad Film. UA Group). Воно адресоване підліткам 9–12 років, як анонсувалося видавництвом (ISBN 978-617-660-288-0); тираж

1 000 примірників, формат 215x290 мм; палітурка; крейдований папір; кольорові ілюстрації. Але скетчбук (ISBN 978-617-660-294-1), розмір 135x205 мм, папір, має лише чорно-білі ілюстрації на 50 сторінках для подальшого розмальовування, і для заохочення його придбання пропонується додаток для смартфона, що дає можливість цікавої розваги завдяки ефекту доповненої реальності, використовуючи новітні технології. Таке видання не просто, як вказується виробниками, адаптує текст для кращого розуміння певної цільової групи споживачів, у такому випадку дітей середнього шкільного віку й підлітків, воно видозмінює авторський текст, коли йдеться про відомий художньо-літературний твір. А це своєю чергою змінює уявлення і про зміст його твору-прототипу, й про умови життя, поведінку, цінності, світогляд, непрості життєві обставини та їх причини в персонажів літературного твору. Тобто заявлений автором твір як драма-феєрія тепер подається як цікава пригода з казковими персонажами, як щось, сприятливе розвазі й грі. На наш погляд, гуманістичне посилення драми «Лісова пісня» Лесі Українки наразі вже не відстежується читачем так чітко. Пригоди Мавки й інших персонажів з її оточення вже більше націлюють на розвагу, ніж на розмірковування про альтруїзм чи егоїзм, добро й зло, честь і гідність, справедливість і совість, позитивність або аморальність у вчинках, а також спектра можливих наслідків для людини від її нерозважливих дій. Проте укладання таких об'єктів із боку дизайнерів фіксує оригінальність у формотворенні, вони мають незвичний дизайн-проект, що використовує значний ілюстративний матеріал, зокрема кольоровий, коли читач знайомиться з великоформатними малюнками й інше. Варто зауважити на зв'язок практики випуску таких скорочених, адаптованих текстів відомих літературних творів зі скетчбуками з феноменом сучас-

ної «культурної індустрії», коли «художнє явище може базуватися в артпрактиці не на естетичних моментах (феномен «естези»), коли художній простір країни в разі символічного виробництва й обміну «наповнюється артпродуктами, які не належать до сфери мистецтва, але викликають значну увагу публіки як цікава розвага чи спосіб захопливого проведення часу при дозвіллі або засіб самовираження (Поліщук, 2016: 9), для яких «важливий лише художній компонент, без гуманістичного по суті естетичного сенсу, й комерційний успіх» (Поліщук, 2016: 13). (Через популярність видання в дитячій аудиторії був випуск й у наступні роки). Наразі маємо типовий зразок модифікації іншого дизайн-проекту, його основна мета – сприяти інтересу до рекламного фільму на основі попереднього ознайомлення з персонажами, їхньою візуалізацією. Тобто домінімним принципом дизайн-проекту видання є функціоналізм.

Висновки. Проаналізовані особливості художнього оформлення книжкових видань драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки останніх років дають змогу стверджувати про врахування художниками-ілюстраторами, дизайнерами інтересів цільової групи, для якої вони розраховані. Кожне видання фіксує специфіку художнього мислення (дизайн-мислення) під час розробки дизайн-проекту, його самобутність і неповторність. Нами зафіксовані випадки як інноваційного, так і аналогового проектування під час художнього оформлення відомого художньо-літературного твору української культури. І можна стверджувати про більшу поширеність останнього виду дизайн-проектів книжкового видання відомого твору. З'ясовано залежність формотворчих принципів дизайн-проектів від цільової групи, на яку головним чином зорієнтоване видання, естетичних і художніх смаків їхніх авторів, специфіки художнього мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кордун В. М. Фольклорно-міфологічна образність у структурі «Лісової пісні» Лесі Українки. *Народна творчість та етнологія*. 1983. № 3. С. 60–65.
2. Леся Українка. Лісова пісня : Драма-феєрія в трьох діях / ілюстрації В. С. Мітченка. Київ : Грамота, 2012. 128 с.
3. Леся Українка. Лісова пісня : Драма-феєрія в трьох діях / ілюстрації П. О. Дорошенко. Київ : Основи, 2014. 152 с.
4. Леся Українка. Лісова пісня : Драма-феєрія в трьох діях / передмова О. П. Поліщук. Новоград-Волинський : ФОП Гембарський О. П., 2018 (а). 192 с.
5. Леся Українка. Лісова пісня. Мавка. Переказ для дітей. Київ : Київський будинок книги, 2018 (б). 48 с.
6. Лобин А. М., Миронова М. В. Проектирование и анализ концепции книжного издания. Ульяновск : УлГТУ, 2009. 110 с.
7. Михайленко В. С., Яковлев М. І Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). 2-е вид. Київ : Каравела, 2008. 304 с.
8. Поліщук О. П. Художественно-экспрессивное мышление и современное художественное пространство Украины. *Literatura i kultura popularna*. XII. Wrocław, 2016. S. 7–21. DOI: 10.19195/0867-7441.22.1.

9. Стасенко В. В. Універсальне та індивідуальне в методі побудови національно ідентифікованих констант графіки Софії Караффи-Корбут. *Поліграфія і видавнича справа*. 2014. № 3 (67). С. 91–98.

10. Чекштуріна В. М. Феноменологія рунічного знака як засобу комунікації. *Наукові записки / Scientific papers*. 2015. № 1 (50). С. 341–348.

REFERENCES

1. Kordun V. M. Fol'klorno-mifologichna obraznist' u strukturi "Lisovoyi pisni" Lesi Ukrayinky. [Folklore and mythological imagery in the structure of "Forest Song" by Lesya Ukrainka]. *Narodna tvorchnist' ta etnografiya [Folk art and ethnography]*. 1983. № 3. S. 60–65. [in Ukrainian].

2. Lesya Ukrainka. Lisova pisnya : Drama-feyeryiya v tr`ox diyax; ilyustraciyi V. Mitchenka [Forest Song: Drama extravaganza in three acts; illustrations by V. Mitchenko]. Ky`yiv : Gramota, 2012. 128 s. [in Ukrainian].

3. Lesya Ukrainka. Lisova pisnya : Drama-feyeryiya v tr`ox diyax [Forest Song: Drama extravaganza in three acts; illustrations by P. Doroshenko]. Ky`yiv : Osnovy, 2014. 152 p. [in Ukrainian].

4. Lesya Ukrainka. Lisova pisnya : Drama-feyeryiya v tr`ox diyax [Forest Song: Drama extravaganza in three acts; foreword by Olena Polishchuk]. Novograd-Volynsky: FOP Gembarsky O. P., 2018(a). 192 p. [in Ukrainian].

5. Lesya Ukrainka. Lisova pisnya. Mavka. Perekaz dlya ditej. [Forest Song. Mavka. Book-reading for children]. Ky`yiv: Kyiv House of Books, 2018(b). 48 p. [in Ukrainian].

6. Loby`n A. M., My`ronova M. V. Proekty`rovany`e y` analy`z koncepcy`y` kny`zhnogo y`zdany`ya [Design and analysis of the concept of a book publication]. Ulyanovsk: UISTU, 2009. 110 p. [in Russian].

7. Mikhailenko V. E., Yakovlev M. I. Osnovy` kompozy`ciyi (geometry`chni aspekty` xudozhn`ogo formotvorenniya) [Fundamentals of composition (geometric aspects of artistic design)]. 2nd ed. Ky`yiv: Karavela, 2008. 304 p. [in Ukrainian].

8. Polishchuk, Olena. Hudozhestvenno-ekspresy`vnoe myshleny`e y` sovremennoe xudozhestvennoe prostranstvo Ukray`ni [Artistic and expressive thinking and modern art space of Ukraine]. *Literature and Culture Popular*, XII, Wrocław 2016, p. 7–21. DOI: 10.19195 / 0867-7441.22.1. [in Russian].

9. Stasenko V. V. Universal`ne ta indy`vidual`ne v metodi pobudovy` nacional`no identy`fikovany`x konstant grafiky` Sofiyi Karaffy`-Korbut [Universal and individual in the method of constructing nationally identified constants of the graph of Sofia Caraffi-Korbut]. *Poligrafiya i vy`davny`cha sprava [Printing and publishing]*. 2014. № 3 (67). Pp. 91–98. [in Ukrainian].

10. Chekshturina V. M. Fenomenologiya runichnogo znaka yak zasobu komunikaciyi [Phenomenology of the runic sign as a means of communication]. *Naukovi zapysky` [Scientific papers]*. 2015. № 1 (50). Pp. 341–348. [in Ukrainian].